

Olsztyn, 17 stycznia 2025 r.

PS-VI.431.3.21.2024.WS

**Szanowna Pani
Zofia Bagińska
Dyrektor
Domu dla Dzieci im. Sybiraków w Szymonowie
Szymonowo 14
14-330 Małydyty**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr WK-I.0030.698.2024 z dnia 3 grudnia 2024 r. zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, w składzie:

1. Wioletta Sinkiewicz - główny specjalista, kierująca zespołem,
2. Iwona Gnidzińska - główny specjalista,

przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Domu dla Dzieci im. Sybiraków w Szymonowie. Czynności kontrolne rozpoczęto 11 grudnia 2024 r. i zakończono 16 grudnia 2024 r. Zakres kontroli obejmował planowanie i realizację pracy opiekuńczo-wychowawczej z wychowankiem, w świetle przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2024, poz. 177 ze zm.) – zwanej dalej ustawą wrispz,
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz.U. Nr 292 poz. 1720 ze zm.) – zwanego dalej rozporządzeniem,
- ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 2023 poz. 2809) – zwanej dalej KRiO.

W wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

1. Placówka / Jednostka – co oznacza: Dom dla Dzieci im. Sybiraków w Szymonowie,
2. Dyrektor - co oznacza: Dyrektora Domu dla Dzieci im. Sybiraków w Szymonowie, panią Zofię Bagińską,
3. Wicedyrektor – co oznacza: Zastępcę Dyrektora Domu dla Dzieci im. Sybiraków w Szymonowie, panią Agnieszkę Sarosiek,
4. Regulamin – co oznacza: *Regulamin organizacyjny Placówki Socjalizacyjnej Dom dla Dzieci im. Sybiraków w Szymonowie*,
5. Statut - co oznacza: *Statut Domu dla Dzieci im. Sybiraków w Szymonowie*,

6. wykaz kadry – co oznacza: *Wykaz kadry zatrudnionej w Placówce w okresie objętym kontrolą*, sporządzony przez kontrolowaną Jednostkę,
7. Wykaz dzieci – co oznacza: *Wykaz dzieci przebywających w Placówce w dacie kontroli*, sporządzony przez kontrolowaną Jednostkę,
8. Rejestr – co oznacza: Rejestr Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym,
9. diagnoza / diagnoza psychofizyczna – co oznacza: diagnozę psychofizyczną dziecka, o której mowa w § 14 rozporządzenia,
10. plan / plan pomocy – co oznacza: plan pomocy dziecku, o którym mowa w art. 100 ust. 1 ustawy wrispz oraz § 15 rozporządzenia,
11. karta / karta pobytu – co oznacza: kartę pobytu dziecka, o której mowa w § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia,
12. zespół – co oznacza: zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, o którym mowa w art. 135-138 ustawy wrispz,
13. ocena / okresowa ocena – co oznacza: okresową ocenę sytuacji dziecka, o której mowa w art. 138 ustawy wrispz,
14. IPU – co oznacza: indywidualny program usamodzielnienia, o którym mowa w art. 145 ustawy wrispz,
15. ops – co oznacza: ośrodek pomocy społecznej,
16. mos – co oznacza: młodzieżowy ośrodek socjoterapii,
17. sosw – co oznacza: specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy,
18. ustawa o ochronie małoletnich – co oznacza ustawę o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. z 2023 r. poz. 1304 t.j.)

Kontrola obejmowała okres od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia jej zakończenia (z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających wpływ na działalność Placówki w zakresie objętym kontrolą). Fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze kontroli prowadzonym w Jednostce.

Czynności kontrolne przeprowadzono w obecności Pani Zofii Bagińskiej – Dyrektora kontrolowanej Jednostki oraz Pani Agnieszki Sarosiek - Wicedyrektora.

Ustaień kontrolnych dokonano na podstawie analizy udostępnionej dokumentacji, informacji i wyjaśnień przekazanych bezpośrednio przez Dyrektora Placówki oraz Wicedyrektora i rozmów przeprowadzonych z wychowankami oraz oględzin pomieszczeń Placówki.

Działalność Placówki w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

USTALENIA KONTROLI

1. Zasady działania i organizacji Placówki

Dom dla Dzieci im. Sybiraków w Szymonowie jest niepubliczną placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego, prowadzoną przez Warmińsko-Mazurskie Stowarzyszenie Pomocy Dziecku i Rodzinie w Szymonowie. Placówka przeznaczona jest dla 14 wychowanków.

Działalność kontrolowanej Jednostki określa m.in.:

- Statut oraz Regulamin Organizacyjny Placówki Socjalizacyjnej Dom dla Dzieci im. Sybiraków w Szymonowie przyjęte Zarządzeniem Dyrektora Domu dla Dzieci im. Sybiraków w Szymonowie Nr 2/22 z dnia 24 lutego 2022 r. **/akta kontroli str. 1-17/**.
- Statut oraz Regulamin Organizacyjny Placówki Socjalizacyjnej Dom dla Dzieci im. Sybiraków w Szymonowie przyjęte Zarządzeniem Dyrektora Domu dla Dzieci im. Sybiraków w Szymonowie Nr 3/23 z dnia 11 sierpnia 2023 r. **/akta kontroli str. 18-34/**.
- Statut oraz Regulamin Organizacyjny Placówki Socjalizacyjnej Dom dla Dzieci im. Sybiraków w Szymonowie przyjęte Zarządzeniem Dyrektora Domu dla Dzieci im. Sybiraków w Szymonowie Nr 1/24 z dnia 17 stycznia 2024 r. **/akta kontroli str. 35-51/**.

W ocenie organu kontroli uchwalanie statutu Placówki oraz dokonywanie w nim zmian nie należy do kompetencji Dyrektora Placówki. Winno nastąpić poprzez podjęcie uchwały Zarządu Warmińsko-Mazurskiego Stowarzyszenia Pomocy Dziecku i Rodzinie jako podmiotu powołującego i prowadzącego Placówkę.

Ustalono, iż w badanym okresie praca opiekuńczo-wychowawcza w Placówce, realizowana była m.in. w oparciu o:

- *Plan pracy opiekuńczo-wychowawczej na rok 2023 Domu dla Dzieci im. Sybiraków w Szymonowie*, opracowywany przez Wicedyrektora i zatwierdzany przez Dyrektora oraz *Plan pracy opiekuńczo-wychowawczej na rok 2024* **/akta kontroli str. 52-79/**,
- *Plan pracy pedagoga w Domu dla Dzieci im. Sybiraków w Szymonowie w roku 2023 oraz w roku 2024*, **/akta kontroli str. 80-86/**,
- *Procedury zachowania bezpieczeństwa podopiecznych i pracowników Domu dla Dzieci im. Sybiraków w Szymonowie* **/akta kontroli str. 87-88/**,
- *Regulamin opieki nocnej w Domu dla Dzieci im. Sybiraków w Szymonowie* **/akta kontroli str. 89-90/**,
- *Procedury urlopowania wychowanka do domu rodzinnego, osób spokrewnionych i zaprzyjaźnionych* **/akta kontroli str. 91-92/**,
- *Zasady odwiedzin w Placówce* **/akta kontroli str. 93-94/**.

Kontrolujący nie wnieśli uwag do treści przedłożonych dokumentów organizacyjnych kontrolowanej Jednostki.

2. Zgodność zatrudnienia pracowników pedagogicznych Placówki z wymaganymi kwalifikacjami

Stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą Placówką kierował Dyrektor, który w ramach 1 etatu, sprawował także funkcję Dyrektora Domu dla Dzieci im. Sybiraków 2 w Szymonowie oraz Domu dla Dzieci "Bezpieczny Start" w Szymonowie. Dyrektora we wszystkich jego działaniach wspierała osoba pełniąca funkcję Wicedyrektora i jednocześnie pedagoga, zatrudniona w Jednostce w wymiarze 1/4 etatu (na obu stanowiskach łącznie). Kwalifikacje Dyrektora oraz Wicedyrektora zweryfikowano podczas kontroli Domu dla Dzieci im. Sybiraków w Szymonowie,

przeprowadzonej przez organ kontroli w dniach 8-10 listopada 2021 r. (wystąpienie pokontrolne z dnia 13.12.2021 r. znak: PS-VI.431.3.13.2021.ICZ). Stwierdzono wówczas, że osoby te spełniają wymogi kwalifikacyjne do zajmowania tych stanowisk, określone w art. 97 ust. 3 ustawy wrispz tj. posiadają odpowiednie wykształcenie i wymagany staż pracy w instytucji zajmującej się pracą z dziećmi lub rodziną, nie są i nie były pozbawione władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest im zawieszona ani ograniczona, nie są zobowiązane tytułem egzekucyjnym do wypełniania obowiązku alimentacyjnego na rzecz innych osób. Dodatkowo ustalono, że Wicedyrektor posiadał kwalifikacje niezbędne do zajmowania stanowiska pedagoga, zgodnie z art. 98 ust. 1 pkt 2 ustawy wrispz. W dokumentacji ww. osób znajdowały się także aktualne zaświadczenia lekarskie poświadczające brak przeciwwskazań do pełnienia powierzonych im funkcji, zgodnie z art. 97 ust. 3 pkt 6 ustawy wrispz.

Ponadto podczas kontroli Domu dla Dzieci im. Sybiraków 2 w Szymonowie przeprowadzonej w dniach 24-27 lutego 2023 r. (wystąpienie pokontrolne z dnia 24 marca 2023 r. znak: PS-VI.431.3.6.2023.SM) stwierdzono, że zarówno Dyrektor jaki i Wicedyrektor nie figurują w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym, o czym stanowi z art. 97 ust. 3 pkt 5a ustawy wrispz.

Zgodnie z przedłożonym wykazem kadry, stanowiącymi **akta kontroli str. 95-96** na stanowiskach pracowników pedagogicznych (poza Dyrektorem i Wicedyrektorem) w okresie podlegającym kontroli zatrudniano 4 wychowawców w wymiarze 4 etatów.

Zgodność zatrudnienia pracowników Domu z wymaganymi kwalifikacjami w odniesieniu do 3 wychowawców potwierdziła kontrola problemowa przeprowadzona w dniach 8-10 listopada 2021 r. dlatego też analizie poddano akta 1 pracownika zatrudnionego na stanowisku wychowawcy od dnia 1 września 2022 roku (pod pozycją nr 6 Wykazu kadry). Kontrolujący ustalili, że pracownik posiadał kwalifikacje niezbędne do zajmowania stanowiska wychowawcy, zgodnie z art. 98 ust. 1 pkt 1 ustawy wrispz oraz spełniał wymogi, o których mowa w art. 98 ust. 3 pkt 1-3 ustawy wrispz, tj.:

- nie jest i nie był pozbawiony władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest mu zawieszona ani ograniczona,
- wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku, gdy taki obowiązek w stosunku do niego wynika z tytułu egzekucyjnego,
- nie był skazany prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Ponadto, zgodnie z art. 98 ust. 3 pkt 4 powyższego aktu prawnego, wszyscy wychowawcy posiadali aktualne zaświadczenia lekarskie potwierdzające, iż są zdolni do pracy w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Kontrolujący poddali analizie akta osobowe wszystkich pracowników pedagogicznych Placówki pod kątem niefigurowania w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym, o czym mówi art. 98 ust. 3 pkt 3a ustawy wrispz. Wszyscy zostali zweryfikowani (zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa) w ww. Rejestrze, co potwierdziły znajdujące się w aktach osobowych dokumenty.

W toku kontroli stwierdzono ponadto, że w okresie objętym kontrolą zostały zawarte 2 umowy pomiędzy Warmińsko-Mazurskim Stowarzyszeniem Pomocy Dziecku i Rodzinie w Szymonowie a firmą JMC Jakub Chejna, których przedmiotem było przeprowadzenie warsztatów terapeutycznych z elementami socjoterapii, poradnictwo psychologiczne-konsultacje indywidualne oraz przeprowadzenie warsztatów z elementami profilaktyki zachowań ryzykownych. Pierwsza z umów została zawarta w dniu 31 marca 2023 r. i obowiązywała do dnia 30 listopada 2023 r. Kolejną zawarto w dniu 30 listopada 2023 r. z terminem obowiązywania do dnia 31 grudnia 2025 r. W ramach tych umów prowadzone były dla wychowanków zajęcia z psychologiem oraz 2 pedagogami 1 raz w miesiącu **/akta kontroli str. 97-101/**. Ustalono, iż w dokumentacji Placówki znajdowało się oświadczenie złożone przez właściciela firmy JMC Jakub Chejna, iż pedagodzy przez niego zatrudniani, prowadzący zajęcia warsztatowe z dziećmi w Placówce nie byli karani za przestępstwa popełnione umyślnie lub przestępstwa skarbowe, nie jest prowadzone przeciwko tym osobom postępowanie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe oraz że nie figurują w rejestrze sprawców przestępstw na tle seksualnym **/akta kontroli str. 102/**.

Zgodnie z art. 7b ust. 2 pkt 5 informację o figurowaniu albo niefigurowaniu w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym sprawdza i potwierdza, w odniesieniu do: osób świadczących usługi w jednostce organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka - zleceniodawca - w celu weryfikacji wymagań dotyczących osób świadczących usługi w jednostce organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka. Ponadto w świetle art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. 2024, poz. 1802), przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi na pracodawcy lub innym organizatorze takiej działalności oraz na osobie, z którą ma być nawiązany stosunek pracy lub która ma być dopuszczona do takiej działalności, ciąży obowiązek określone w ust. 2-8. Pracodawcy lub organizatorzy w zakresie takiej działalności są obowiązani do uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w rejestrze z dostępem ograniczonym. Natomiast w odniesieniu do osób, które świadczyły usługi przed dniem wejścia w życie zmian do ustawy wrispz, podmioty, organy i osoby, o których mowa w art. 7b ust. 2 ustawy obowiązek ten winien wypełnić w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie zmian do ustawy wrispz, tj. od 1 lutego 2023 r. do 31 lipca 2023 r., o czym stanowi art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2022, poz. 2140).

Ustalono, iż weryfikacji osób, świadczących usługi psychologiczne i pedagogiczne w ramach powyższej umowy dokonano dopiero w dniu 23 lutego 2024 r. **/akta kontroli str. 103-105/**. W związku z powyższym zespół inspektorów, za pośrednictwem Dyrektora Jednostki, zwrócił się z zapytaniem do organizatora tychże usług tj. Prezesa Warmińsko-Mazurskiego Stowarzyszenia

Pomocy Dziecku i Rodzinie w Szymonowie, na którym spoczywał obowiązek weryfikacji o wskazanie przyczyn powyższej nieprawidłowości. Prezes w pisemnym wyjaśnieniu oświadczył, że „... nasze Stowarzyszenie podpisało Porozumienie z firmą Progres Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna JMK w Olsztynie na świadczenie pomocy psychologiczno-pedagogicznej na rzecz podopiecznych Domu dla Dzieci, zależało nam na zapewnieniu podopiecznym pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Korzystając z usług firmy zewnętrznej pracującej z dziećmi i młodzieżą mieliśmy przekonanie, że osoby tam zatrudnione mają wszystkie wymagane dokumenty. Jednak w późniejszym okresie sami sprawdziliśmy je w Rejestrze Sprawców Przestępstw na tle Seksualnym z ograniczonym dostępem. Osoby te w nim nie figurują. Dokładamy starań, aby zapewnić wychowankom możliwość dostępu do zajęć psychologicznych i terapeutycznych zgodnie z indywidualnymi potrzebami i sytuacją, gdyż są one niezbędne do wspomagania prawidłowego rozwoju i wyrównywania deficytów” **/akta kontroli str. 106-107/**.

Wskazać należy, że stwierdzona nieprawidłowość, to jest brak weryfikacji w Rejestrze, stanowi istotne uchybienie w rozumieniu art. 197d ust. 6 ustawy wrispz, co skutkowało dopuszczeniem przez organizatora usługi do pracy z dziećmi osób, co do których nie było pewności, czy spełniają one wymogi określone w przepisach ustawy wrispz. Powyższy fakt omówiono z Dyrektorem Jednostki w trakcie trwania czynności kontrolnych. Wskazano przy tym, iż zgodnie z art. 23 ust. 2 ustawy z dnia 13 maja 2016r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym, kto dopuszcza do pracy lub innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi osobę bez uzyskania informacji, o której mowa w art. 21 ust. 1 ustawy o ochronie małoletnich, lub wiedząc, że dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny nie niższej niż 1000 zł.

3. Dane dotyczące wychowanków

Zgodnie z § 17 ust. 5 rozporządzenia, Placówka prowadziła ewidencję dzieci zawierającą wymagane przepisami prawa informacje **/akta kontroli str. 108-109/**. Z jej analizy, a także z Wykazu dzieci (stanowiącego wyciąg z ww. ewidencji) wynika, iż na dzień rozpoczęcia kontroli w Placówce umieszczonych było 13 wychowanków, z czego na co dzień przebywało w niej 5, gdyż: 1 przebywał w mos, 2 przebywało w mow a 5 w internacie. W Jednostce nie przebywały dzieci, umieszczone dodatkowo na podstawie zezwolenia wojewody, o którym mowa w art. 95 ust. 3a ustawy wrispz **/akta kontroli str. 110-118/**.

Z Wykazu dzieci wynika, że w Placówce przebywało 2 dzieci poniżej 10 roku życia. Ustalono jednak, że każde z nich zostało umieszczone w niej wspólnie ze starszym rodzeństwem, co dopuszcza art. 95 ust. 2 ustawy wrispz, zgodnie z którym umieszczenie dziecka poniżej 10 roku życia w placówce opiekuńczo-wychowawczej jest możliwe w przypadku, gdy w umieszczona jest w niej także matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach szczególnie, gdy przemawia za tym stan zdrowia dziecka lub dotyczy to rodzeństwa **/akta kontroli str. 119/**. W dacie kontroli w Placówce nie przebywał żaden pełnoletni wychowanek. Ponadto w badanym okresie usamodzielniało się 3 wychowanków, żadne dziecko nie zostało przeniesione do rodziny

zastępczej ani przysposobione **/akta kontroli str. 120/**. Ustalono, że 2 rodziny biologiczne dzieci umieszczonych w Placówce, objęte były na dzień rozpoczęcia kontroli wsparciem asystenta rodziny.

Ponadto z Wykazu dzieci wynika, że:

- 12 wychowanków diagnozowanych było w poradni psychologiczno-pedagogicznej, z czego: 9 posiadało orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, 4 posiadało opinię o potrzebie dostosowania wymagań edukacyjnych do ich indywidualnych potrzeb,
- wszyscy wychowankowie korzystali ze wsparcia specjalistów, tj.: pedagoga w Placówce – wszyscy wychowankowie, psychologa spoza Placówki – 8 wychowanków, terapeutę spoza Placówki – 11 wychowanków, logopedę spoza Placówki – 3 wychowanków **/akta kontroli str. 110-118/**.

4. Planowanie działań opiekuńczo-wychowawczych i sposób ich realizacji

a) planowanie pracy opiekuńczo-wychowawczej w Placówce

Praca w Jednostce prowadzona jest m.in. w oparciu o *Plan pracy opiekuńczo-wychowawczej Domu dla Dzieci im. Sybiraków w Szymonowie*, opracowywany na dany rok kalendarzowy przez Wicedyrektora i zatwierdzony przez Dyrektora Placówki. W Planie tym zostały wyszczególnione obszary/sfery działania, sposoby realizacji zadań oraz osoby odpowiedzialne za realizację działań i terminy ich realizacji.

Zgodnie z pkt VI.1 Regulaminu, a także pisemną informacją Dyrektora, Placówka prowadzi następującą dokumentację:

- księgę ewidencji wychowanków,
- roczny plan pracy opiekuńczo-wychowawczej,
- diagnozy psychofizyczne,
- plan pomocy dziecku,
- karty pobytu,
- karty odzieżowe wychowanków,
- dokumentację osobistą wychowanka w teczkach indywidualnych,
- dokumentację specjalistów,
- karty udziału w zajęciach,
- protokoły posiedzeń Zespołu do Spraw Oceny Sytuacji Dziecka **/akta kontroli str. 121/**.

Analiza dokumentacji, o której mowa powyżej wykazała, iż odzwierciedla ona realizację zadań opiekuńczo-wychowawczych w Domu dla Dzieci im. Sybiraków w Szymonowie.

b) planowanie i realizacja indywidualnej pracy z wychowankiem

Oceny wykonania przez kontrolowaną Jednostkę zadań w zakresie planowania i realizacji indywidualnej pracy z wychowankiem dokonano w oparciu o analizę dokumentacji 4 wychowanków, przebywających w Placówce w dacie kontroli (pod poz. 3, 4, 6, 9, w wykazie dzieci).

▪ opracowanie diagnozy psychofizycznej

Zgodnie z § 14 ust. 1 i 2 rozporządzenia psycholog lub pedagog sporządza diagnozę psychofizyczną dziecka, niezwłocznie po jego przyjęciu do placówki opiekuńczo-wychowawczej. Z dokumentacji przedłożonej kontrolującym wynika, że pedagog sporządzał diagnozę psychofizyczną każdemu dziecku, niezwłocznie po jego przyjęciu do Placówki. Poddane analizie diagnozy, zawierały wszystkie elementy, o których mowa w § 14 ust. 3 i 4 rozporządzenia **/akta kontroli str. 122-131/**. Z przedłożonych kontrolującym diagnoz wychowanków wynika, że nie były one aktualizowane, pomimo że od sporządzenia dwóch z nich (2017 rok) upłynął znaczny okres czasu. W ramach bieżącego instruktażu, a także w ramach dobrych praktyk, organ kontroli wskazuje na potrzebę dokonywania aktualizacji diagnoz, gdy w sposób znaczący zmianie ulegnie sytuacja dziecka w obszarach wskazanych w § 14 rozporządzenia, lub zmieniają się potrzeby dziecka wynikające z wkraczania w nowe okresy dorastania, co po upływie tylu lat bez wątpienia nastąpiło.

▪ poprawność sporządzania planu pomocy dziecku i jego realizacja

Praca z dzieckiem w placówce opiekuńczo-wychowawczej winna być prowadzona zgodnie z planem pomocy dziecku, do czego obligują przepisy art. 100 ust. 1 ustawy w.r.p.z. Stosownie do zapisów § 15 ust. 1 i 4 rozporządzenia plan powinien być opracowany na podstawie diagnozy (niezwłocznie po jej sporządzeniu) oraz dokumentacji dotyczącej dziecka (o której mowa w § 8 rozporządzenia).

Ustalono, że każde dziecko, którego dokumentację analizowano, posiadało plan pomocy opracowany na podstawie diagnozy, niezwłocznie po jej sporządzeniu.

W wyniku analizy dokumentacji wychowanków, znajdujących się pod poz. 3, 4, 6, 9, w Wykazie dzieci stwierdzono, że plany pomocy dziecku opracowano także na podstawie dokumentacji dotyczącej dziecka, o której mowa w § 8 ust. 1 rozporządzenia. W dokumentacji wychowanków znajdowały się bowiem m. in.:

- odpisy aktów urodzenia dzieci,
- orzeczenia sądu o umieszczeniu dziecka w placówce,
- dokumentacja o stanie zdrowia dziecka, w tym karty szczepień,
- dokumenty szkolne, w szczególności świadectwa szkolne,
- Informacje o prowadzonej pracy z rodziną dziecka i jej rezultatach **/akta kontroli str. 132/**.

Zgodnie z zapisami § 15 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia w planie pomocy winno się określać cele i działania krótkoterminowe i długoterminowe, z uwzględnieniem w szczególności wieku dziecka, jego możliwości psychofizycznych, sytuacji rodzinnej i przebiegu procesu przygotowania dziecka do usamodzielnienia. Ponadto przepisy § 15 ust. 3 pkt 2 powyższego aktu prawnego stanowią, że w planie pomocy dziecku wyznacza się cel pracy z dzieckiem, uwzględniający: powrót dziecka do rodziny, umieszczenie dziecka w rodzinie przysposabiającej, umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub przygotowanie do usamodzielnienia. Analiza planów przedłożonych kontrolującym wykazała, iż każdy zawierał dookreślony cel pracy z dzieckiem: jeden z czterech wskazanych w § 15 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia. Ponadto w planach ujęto cele długoterminowe

i krótkoterminowe oraz działania długoterminowe i krótkoterminowe, osoby realizujące zadania, termin realizacji, uwagi/efekty realizacji. Działania wyznaczono w obszarach dotyczących potrzeb opiekuńczych i rozwojowych, pracy z rodziną naturalną i zaprzyjaźnioną, potrzeb społecznych i funkcjonowania w grupie i środowisku rówieśniczym i szkolnym, potrzeb edukacyjnych i poznawczych, potrzeb emocjonalnych, potrzeb zdrowotnych oraz potrzeb szczególnych **/akta kontroli str. 133-158/**.

Analiza planów pomocy wykazała, iż były one spójne z diagnozami psychofizycznymi oraz opiniami/orzeczeniami poradni psychologiczno-pedagogicznych, gdyż zawierały ujęte w nich wskazania. Działania ujmowane w planach co do zasady były zindywidualizowane, dostosowane do konkretnej sytuacji wychowanka oraz do jego potrzeb, jednakże w przypadku wychowanka z Wykazu dzieci pod poz. 3, który w 2024 r. ukończył 17 lat wychowawca nie uwzględnił żadnych działań mających na celu jego przygotowanie do usamodzielnienia. Zgodnie z § 15 ust. 3 rozporządzenia w sprawie pomocy dziecku określa się cele i działania z uwzględnieniem m.in. wieku dziecka, jego możliwości psychofizycznych, sytuacji rodzinnej i przebiegu procesu przygotowania do usamodzielnienia. W opinii zespołu kontrolujących, w przypadku wychowanków, którzy w niedługim czasie osiągną pełnoletność, zasadnym jest uwzględnienie w planie realizację działań związanych z procesem przygotowania do usamodzielnienia.

Ustalono, że plany modyfikowane były co pół roku. Modyfikacje zawierały informacje w jakim zakresie cele i działania wymagają zmiany. Stwierdzono, że plany pomocy oraz modyfikacje, które poddano analizie, zawierały podpis dziecka, potwierdzający, że stosownie do art. 4a ustawy w.r.p. oraz § 15 ust. 2 rozporządzenia, uwzględniono jego zdanie podczas opracowania tego dokumentu. W przypadku dziecka, które przebywało w mow do planu dołączona została notatka z informacją, iż wychowanka została poinformowana telefonicznie o modyfikacji i ustaleniach Zespołu a także, że potwierdzi własnoręcznym podpisem, iż zapoznała się z modyfikacją planu podczas najbliższego pobytu w Placówce **/akta kontroli str. 159-175/**.

Zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy w.r.p. plan pomocy dziecku sporządzany jest i realizowany przez wychowawcę we współpracy z asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną. Stwierdzono, że w przypadku 3 wychowanków, których akta zostały poddane analizie plany pomocy dziecku były opracowywane we współpracy z właściwym ops co zostało potwierdzone podpisem pracownika socjalnego, natomiast w przypadku jednego wychowanka z Wykazu pod poz. 4 brak było potwierdzenia na planie tej współpracy **/akta kontroli str. 159-164/**. Dyrektor Placówki wyjaśnił, iż: „(...) nie ma informacji, aby rodzina podopiecznej była objęta wsparciem asystenta i korzystała z pomocy społecznej. W związku z powyższym nie było możliwości włączenia przedstawiciela podmiotu organizującego pracę z rodziną w tworzenie planu pomocy” **/akta kontroli str. 176-177/**. Z uwagi na fakt, iż w planie pomocy tego dziecka jako cel główny obrano pozostawienie dziecka w placówce do usamodzielnienia (w związku z pozbawieniem matki władzy rodzicielskiej i brak szans na powrót dziecka do ojca), uznano wyjaśnienie. Nadto stwierdzono, iż w pozostałych przypadkach poddanych analizie na planie pomocy dziecku widnieje podpis potwierdzający współpracę, o której mowa w art. 100 ust 1. Odstąpiono zatem od wydania zalecenia w tym zakresie, pouczając jednocześnie o konieczności realizacji tego

obowiązku współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej, zwłaszcza, że w planie pomocy uwzględniono kwestię podtrzymywania kontaktów z rodziną oraz osobami bliskimi dziecka.

- **prorowadzenie kart udziału w zajęciach specjalistycznych oraz sporządzanie arkuszy badań i obserwacji**

Zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 3 i 4 rozporządzenia w Placówce dla każdego dziecka winno się prowadzić arkusze badań i obserwacji psychologicznych i pedagogicznych, a dla dziecka, które wymaga uczestnictwa w zajęciach prowadzonych przez pedagoga lub psychologa, kartę udziału w tych zajęciach wraz z opisem ich przebiegu.

Stwierdzono, że zatrudniony w Placówce pedagog prowadził dla każdego wychowanka arkusze obserwacji pedagogicznych dziecka oraz karty udziału w prowadzonych przez niego zajęciach (w przypadku, gdy dziecko w takich uczestniczyło) wraz z opisem ich przebiegu **/akta kontroli str. 178-181/**. Prowadzona przez pedagoga dokumentacja ujmowała działania podejmowane w ramach prowadzonej pracy z wychowankami w zakresie zaspokajania ich potrzeb.

Kontrolującym przedłożono dokumenty prowadzone przez psychologa tj. *Dziennik zajęć socjoterapeutycznych Domu dla Dzieci im. Sybiraków w Szymonowie* oraz dokumenty bez nazwy, które mogły stanowić indywidualne karty udziału w zajęciach wychowanków Placówki, zawierające lakoniczne opisy przebiegu tych zajęć np. „diagnoza psychologiczna”, „porada psychologiczna - praca nad poprawą samokontroli”, „planowanie pracy terapeutycznej” oraz datę, w której realizowano dane działanie **/akta kontroli str. 182-191/**. Nie przedstawiono natomiast arkuszy badań i obserwacji psychologicznych. Dyrektor Placówki poinformował, iż: *„(...) psycholog świadczący usługi w naszej placówce prowadzi stosowną dokumentację. Niezbędne do pracy z dzieckiem informacje przekazuje na jej podstawie w formie sporządzanych, potrzebnych opinii oraz sygnalizuje i omawia problemy i kierunki działania systematycznie z wychowawcami”* **/akta kontroli str. 192/**. Na podstawie analizy przedłożonych dokumentów, stwierdzono jednakże, że psycholog nie wypełniał obowiązku wynikającego z § 17 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia i nie sporządzał wymaganych prawem dokumentów. Przyczyną powstania tej nieprawidłowości jest niewłaściwa interpretacja przepisów prawa, natomiast skutkiem brak kompleksowej i rzetelnej wiedzy na temat działań podejmowanych przez psychologów wobec wychowanków, w tym jakie dokładnie badania przeprowadzali, przebiegu prowadzonych zajęć, wniosków z prowadzonych przez nich obserwacji psychologicznych, wiedzy o psychicznym funkcjonowaniu wychowanków. Ponadto Dyrektorowi kontrolowanej Jednostki udzielono instruktażu odnośnie dostosowania nazewnictwa i treści dokumentacji do wymogów określonych rozporządzeniem.

- **karty pobytu**

Zgodnie z § 17 ust. 1 rozporządzenia, każdemu dziecku w Placówce, winno się prowadzić kartę pobytu, która w myśl § 17 ust. 4 rozporządzenia, powinna być uzupełniana nie rzadziej niż co 2 tygodnie (w przypadku dziecka umieszczonego interwencyjnie) bądź co miesiąc (w przypadku umieszczenia w trybie zwykłym). Stwierdzono, iż w Placówce karty pobytu sporządzano każdemu

z dzieci. Zawierały one elementy, określone w § 17 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia **/akta kontroli str. 193-214/**. Ponadto wpisów w nich dokonywano terminowo, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami. Analiza kart pobytu wykazała, że zawierane w nich informacje potwierdzały realizację działań ujętych w planach pomocy i były z nimi spójne.

▪ okresowa ocena sytuacji dziecka

W Placówce, zgodnie z art. 135 ustawy wrispz, działał zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. Art. 138 ust. 1 ustawy wrispz wskazuje, że zespół dokonuje okresowej oceny sytuacji dziecka w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż co pół roku, a w przypadku dziecka w wieku poniżej 3 roku życia, nie rzadziej niż co 3 miesiące.

Ustalono, iż w badanym okresie posiedzenia zespołu odbyły się terminowo, tj. nie rzadziej niż co pół roku: 24.04.2023 r., 23.10.2023 r., 10.04.2024 r., 07.10.2024 r. (w Placówce nie przebywało dziecko poniżej 3 roku życia). W dokumencie sporządzanym po dokonaniu przez zespół okresowej oceny sytuacji dziecka odnoszono się do wszystkich aspektów (celów dokonywania oceny) wskazanych w art. 136 ustawy wrispz. Dokument ten przekazywano następnie do właściwego sądu rodzinnego. Z posiedzenia zespołu sporządzano także protokół, wraz z listą osób w nim uczestniczących **/akta kontroli str. 215-224/**.

Ustalono, iż oceny okresowe, były dokonywane w pełnym składzie, określonym w art. 137 ust. 1 ustawy wrispz.

Zgodnie z art. 4a ustawy wrispz podmioty realizujące zadania wynikające z ustawy wrispz, w szczególności dokonując oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, są obowiązane do jego wysłuchania, jeżeli jego wiek i stopień dojrzałości na to pozwalają. Z analizy dokumentacji indywidualnej wychowanków wynika, że prawo do wyrażania przez dzieci własnej opinii i poglądów jest realizowane w toku bieżącej pracy opiekuńczo-wychowawczej, ponadto dzieci są wysłuchiwane również na okoliczność dokonania okresowej oceny sytuacji dziecka, co znajduje swoje odzwierciedlenie w sporządzanej po okresowej ocenie sytuacji dziecka dokumentacji, jak również w modyfikacji planu pomocy dziecku, podpisywanej przez wychowanków.

Z rozmów z wychowankami, do których odniesiono się szczegółowo w pkt 5 wystąpienia, wynika iż nie wszyscy wiedzą czym jest zespół ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, jaki jest cel dokonywania okresowej oceny ich sytuacji. Nie wszyscy też potrafią wskazać, czy są zapoznawani z wnioskami zespołu po dokonaniu okresowej oceny i czynnościami, które w związku z podjętymi wnioskami są następnie podejmowane. Niektóre z dzieci kojarzyły, że co jakiś czas odbywają rozmowę z pedagogiem, nie wiedziały jednak, z jakiego powodu i w jakim celu jest ona z nimi przeprowadzana.

W ramach bieżącego instruktażu omówiono z Dyrektorem Placówki kwestie związane z realizacją obowiązku wynikającego z art. 4a ustawy wrispz. Wychowawca wysłuchując dziecko, powinien uwzględniać celowość ww. przepisu prawa. Wskazano ponadto, że wysłuchując dziecko, którego wiek i stopień dojrzałości na to pozwala, należy poinformować je z jakiego powodu i w jakim celu odbywa się jego wysłuchanie, wyjaśniając jednocześnie dlaczego ocenia się jego sytuację.

c) planowanie pracy z wychowankiem usamodzielnianym

Zgodnie z art. 145 ust. 2 ustawy wrispsz osoba usamodzielniana, co najmniej rok przed osiągnięciem pełnoletności wskazuje osobę, która podejmuje się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia oraz przedstawia pisemną zgodę tej osoby. Stosownie do zapisów art. 145 ust. 4 ustawy wrispsz, osoba usamodzielniana, wraz z opiekunem usamodzielnienia, co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez nią pełnoletności, opracowuje indywidualny program usamodzielnienia, który następnie jest zatwierdzany przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie. Z uwagi na to, że w dacie kontroli nie przebywał w placówce żaden wychowanek pełnoletni (bądź któremu pozostał mniej niż miesiąc do osiągnięcia pełnoletności) nie było możliwe sprawdzenia, czy zgodnie z przepisami terminowo opracowano każdemu wychowankowi IPU.

Ustalono jednak, że wychowanek, który ukończył 17 lat (poz. 3 w Wykazie dzieci) terminowo, czyli co najmniej rok przed osiągnięciem pełnoletności, wskazał opiekuna usamodzielnienia oraz przedłożył zgodę wskazanej przez niego osoby na pełnienie tej funkcji, co zaakceptowane zostało przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie **/akta kontroli str. 225-229/**.

Z pisemnej informacji Dyrektora Placówki, stanowiącej **akta kontroli str. 230** wynika, że w okresie objętym kontrolą usamodzielniało się 3 wychowanków. Dyrektor posiadał aktualne informacje na temat dalszych losów każdego z nich.

5. Jakość opieki zapewnianej przez Placówkę w ocenie dzieci

W dniu 11 i 13 grudnia 2024 r., w celu zbadania jakości opieki zapewnianej przez kadrę Placówki w ocenie dzieci, zespół inspektorów przeprowadził rozmowy z wychowankami, którzy byli obecni w Placówce i wyrazili na to zgodę. Wyniki rozmów z 7 wychowankami stanowią **akta kontroli str. 231-237**.

Wszyscy wychowankowie wskazali, iż umożliwia im się kontakt z rodziną lub osobami bliskimi. Wychowankowie, zapytani na czyją pomoc mogą liczyć w Placówce i kto pomaga im w rozwiązywaniu problemów, co do zasady, wskazywali swoich wychowawców indywidualnych bądź innych ulubionych wychowawców.

Na pytanie, czy w Placówce zaspokajane są ich potrzeby, podopieczni odpowiadali twierdząco. Wychowankowie zasadniczo pozytywnie ocenili opiekę zapewnianą im w Placówce, wszyscy stwierdzili, że czują się w niej bezpiecznie i mają wszystko czego im potrzeba.

Na pytania kontrolujących: „czy w Placówce podejmowane są działania mające na celu realizację planu pomocy dziecku?” oraz „czy zostałeś/eś zapoznany z wnioskami do spraw okresowej sytuacji dziecka i udzielono Ci wyjaśnień w tym zakresie” nie wszyscy wychowankowie byli w stanie udzielić odpowiedzi w tym zakresie, gdyż nie wiedzieli czym jest plan pomocy dziecku oraz okresowa ocena sytuacji dziecka. Z uwagi na powyższe, zespół inspektorów, w ramach bieżącego instruktażu, wskazał Dyrektorowi Placówki, aby podczas rozmów z dziećmi omawiać i przypominać im kwestie ujęte w planach pomocy.

6. Pozostałe ustalenia

W dniu 11 grudnia 2024 r. zespół inspektorów przeprowadził oględziny pomieszczeń Placówki (protokół z oględzin stanowi **akta kontroli str. 238-240**), podczas których ustalono, że Jednostka usytuowana jest na parterze oraz II piętrze budynku.

W jej skład wchodzi:

- 5 pokoi 2-osobowych,
- 2 pokoje 3-osobowe,
- uczelnia ze stanowiskami do odrabiania lekcji,
- pokój wychowawców,
- świetlica,
- kuchnia z jadalnią, stanowiąca miejsce do wspólnego przygotowywania posiłków, zapewniająca odpowiednie warunki do przechowywania i obróbki żywności, wyposażona w meble kuchenne, podstawowy sprzęt AGD, stół z krzesłami, telewizor, kanapę,
- łazienka z 2 prysznicami, 3 umywalkami oraz 2 toaletami,
- pomieszczenie gospodarcze, w którym znajduje się suszarka na pranie,
- 2 magazynki (odzieżowy i do przechowywania chemii gospodarczej).

Do dyspozycji wychowanków pozostają pomieszczenia na parterze, w tym świetlica stanowiąca również miejsce spotkań z rodziną, a także stołówka. Budynek usytuowany jest na dużej, ogrodzonej nieruchomości gruntowej, na której wychowankowie mają do dyspozycji zadane miejsce na grilla oraz miejsce do zabaw i gier na świeżym powietrzu.

Stwierdzono, że pomieszczenia utrzymane były w czystości. Kontrolowana Jednostka posiadała warunki lokalowe zgodne z obowiązującymi standardami, określonymi w § 18 ust. 3 pkt 1-5 rozporządzenia.

7. Uwagi i wnioski

Ustalono, iż dokumentacja w Placówce prowadzona jest w sposób przejrzysty i czytelny. Na ogół zawierała istotne informacje o prowadzonej pracy opiekuńczo-wychowawczej.

Placówka, poza stwierdzonymi nieprawidłowościami, co do zasady realizowała działania opiekuńczo-wychowawcze, które odpowiadały problemom zidentyfikowanym w diagnozach psychofizycznych dzieci i opracowanym planom pomocy, dbała aby dzieci były objęte specjalistyczną pomocą nie tylko w Placówce, ale również poza nią.

Dokumentacja czworga wychowanków, którą poddano analizie, pozwala stwierdzić, że wychowawcy, kierujący ich procesem opiekuńczo-wychowawczym, podejmowali działania mające na celu realizację planów pomocy.

8. Zalecenia pokontrolne

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, działając w oparciu o art. 197d ust. 1 ustawy wrispsz, wnoszę o podjęcie przez Dyrektora, jako osobę odpowiedzialną za ich powstanie stosownych działań, mających na celu ich wyeliminowanie oraz realizację następujących zaleceń:

- 1. W odniesieniu do osób świadczących usługi w jednostce organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej weryfikować i potwierdzać, iż nie figurują w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym, zgodnie z art. 12 pkt 7 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.**
- 2. W przypadku zatrudnienia psychologa egzekwować prowadzenie przez niego dokumentacji wskazanej w § 17 ust. 1 pkt 3 i 4 rozporządzenia tj. arkuszy badań i obserwacji psychologicznych dla każdego dziecka.**
- 3. Wdrożyć instruktaż i pouczenia przekazane podczas kontroli.**

Kontrolowanej Jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa prawna:

- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. 2015 poz. 1477).

Z up. WOJEWODY WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Piotr Duda

ZASTĘPCA DYREKTORA

Wydziału Polityki Społecznej

Wioletta Sinkiewicz - główny specjalista

Iwona Gnidzińska - główny specjalista